

Deontologische code voor lokale mandatarissen

Goedgekeurd in de gemeenteraad van 19 oktober 1998

Gewijzigd in de gemeenteraad van 24 april 2006 en 25 september 2006

Bekendgemaakt op 21 oktober 1998 en 28 september 2006

Inleiding

De Gentse gemeente- en O.C.M.W.-mandatarissen zijn zich bewust van de belangrijke maatschappelijke rol die zij vervullen. Luisterbereidheid, aanspreekbaarheid en dienstbaarheid, in rechtstreeks contact met de bevolking, worden terecht als noodzakelijk en waardevol beschouwd in een hedendaags democratisch bestel. De veelbesproken "kloof" met de burger zal enkel en alleen door middel van een constructieve en op vertrouwen gebaseerde dialoog tussen de bevolking en haar verkozen vertegenwoordigers worden gedicht.

Het is derhalve essentieel dat de lokale mandataris gemakkelijk bereikbaar en vlot aanspreekbaar is. Hij/zij moet weten welke de vragen en problemen, de noden en behoeften zijn die leven in de lokale gemeenschap. Daartoe dient hij/zij over de nodige instrumenten en middelen te kunnen beschikken die hem/haar in staat stellen adequaat te reageren op de vastgestelde knelpunten en desiderata. Die informerende, bemiddelende, ondersteunende en begeleidende functie - die een bij uitstek sociale dimensie vertoont, met name ten bate van de zwaksten en kwetsbaarsten in de samenleving - moet dan ook erkend en positief gewaardeerd worden.

Onderhavige "Deontologische code voor lokale mandatarissen" bevestigt die erkenning en waardering, maar verbindt er tevens een coherent geheel van richtlijnen en principes aan dat de mandatarissen in acht zullen nemen bij de uitoefening van hun mandaat en bij hun dienstverlenende activiteiten ten behoeve van de bevolking (art. 1). Die richtlijnen zijn geenszins bedoeld om de samenspraak tussen burger en mandataris te bemoeilijken of te bezwaren, maar strekken er integendeel toe de dialoog te bevorderen door middel van deontologische afspraken en spelregels die duidelijkheid willen scheppen omtrent datgene wat de burger op legitieme wijze kan en mag verwachten van een lokale politieke mandataris.

De "Deontologische code voor lokale mandatarissen" vormt aldus een ethisch-deontologisch referentiekader voor het optreden van de lokale mandatarissen en wil bovendien een substantiële bijdrage leveren aan de versterking van de burgerzin, en dit door het verbieden van ongeoorloofde tussenkomsten en uiteenlopende vormen van voorspraak en favoritisme. Die berokkenen grote schade aan het imago en aan de geloofwaardigheid van de politiek en van de instellingen.

Veeleer dan een instrument tot controle en sanctionering, vormt de "Deontologische code voor lokale mandatarissen" in wezen een middel ter versteviging van de onafhankelijkheid van de lokale mandataris. Dit mag o.m. blijken uit de gedetailleerde bepalingen met betrekking tot de bedrijfsbezoeken (art. 31). Die regeling staat in het teken van de terughoudendheid en de discretie. Zij beoogt op die manier de mandataris in staat te stellen zich te informeren nopens alle relevante aspecten van een bepaald project teneinde zich er een onbevooroordeeld en objectief oordeel over te kunnen vormen.

De aandacht moet ten slotte gevestigd worden op art. 2 van de Deontologische Code. Die bepaling bevestigt uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid die de mandataris draagt voor het optreden van zijn medewerkers, ongeacht hun persoonlijk statuut, of van derden, handelend in zijn opdracht. De Deontologische Code is onverkort op hen van toepassing; de inbreuken die zij desgevallend begaan, worden via een daartoe voorziene procedure aan de verantwoordelijke mandataris toegerekend (art. 35). Een dergelijke radicale maatregel - waarbij zowel de mandataris als de betrokken medewerker delen in de

publieke afkeuring - lijkt onvermijdelijk en zelfs noodzakelijk teneinde de systematische omzeiling en de ondergraving van de Deontologische Code te verhinderen en de geloofwaardigheid ervan ongeschonden te handhaven.

I. Definities en toepassingsgebied

Artikel 1

De "deontologische code voor lokale mandatarissen", hierna deontologische code genoemd, omvat het geheel van beginselen, gedragsregels, richtlijnen en principes dat de lokale mandatarissen tot leidraad dient bij de uitoefening van hun mandaat en bij dienstverlenende activiteiten ten behoeve van de bevolking.

Onder "lokale mandatarissen" moeten worden begrepen:

- de burgemeester;
- de schepenen;
- de gemeenteraadsleden;
- de O.C.M.W.-voorzitter;
- de leden van het Vast Bureau van het O.C.M.W.;
- de O.C.M.W.-raadsleden.

Artikel 2

De deontologische code is bij uitbreiding eveneens van toepassing op de medewerkers van de in artikel 1 bedoelde lokale mandatarissen, welke ook hun statuut of hoedanigheid zij (persoonlijke medewerkers, kabinet- en fractiemedewerkers, de leden die op voorstel van de fracties door de gemeenteraad worden aangeduid in de toezichts- en raadplegingscommissies en in de andere organismen waarin de Stad vertegenwoordigd is), evenals op derden, handelend in opdracht van de lokale mandataris.

Artikel 3

Lokale mandatarissen die krachtens een beslissing van de gemeenteraad of van de Raad van het O.C.M.W. andere mandaten bekleden, zijn er in die hoedanigheid eveneens toe gehouden de bepalingen van de deontologische code na te leven.

Zij zullen er tevens over waken dat zij, ook buiten het kader van deze mandaten, geen dienstverlenende activiteiten ontplooiën die afbreuk doen aan de eer en de waardigheid van hun ambt.

Artikel 4

De in de onderhavige code gehanteerde begrippen "burger" en "bevolking" moeten aldus begrepen worden dat zij ook slaan op groepen, verenigingen, bedrijven, en andere organisaties of entiteiten die particuliere belangen nastreven of behartigen.

II. Algemene plichten, uitgangspunten en doelstellingen

Artikel 5

De lokale mandatarissen zullen voor de omschrijving van hun dienstverlenende activiteiten geen termen gebruiken die verwarring kunnen scheppen met officiële, door de overheden ingestelde instanties belast met het verstrekken van informatie of met de behandeling van klachten.

Het gebruik van de termen "ombud", "klachtendienst" en andere afleidingen of samenstellingen is verboden.

Artikel 6

Bij hun optreden op en buiten het lokale bestuursniveau (gemeente en O.C.M.W.) en in hun contacten met individuen, groepen, instellingen en bedrijven, geven de lokale mandatarissen te allen tijde en principieel voorrang aan het algemeen boven het particulier belang. Zij zien er in het bijzonder op toe elke vorm of schijn van belangenvermenging te vermijden.

Artikel 7

Iedere vorm van dienstverlening, informatiebemiddeling, doorverwijzing of begeleiding gebeurt zonder enige materiële of financiële tegenprestatie van welke aard of omvang ook en mag geen enkele vorm van cliëntelisme inhouden.

Artikel 8

De lokale mandatarissen staan op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep wensen te doen, zonder onderscheid naar geslacht, ras, afstamming, sociale status, nationaliteit, filosofische en/of religieuze overtuiging, ideologische of politieke voorkeur of persoonlijke gevoelens.

III. Specifieke bepalingen

1. De lokale mandataris als INFORMATIEBEMIDDELAAR

Artikel 9

Het behoort tot de wezenlijke taken van de lokale mandataris informatie te ontvangen en te verstrekken, in het bijzonder over de diensten die instaan voor informatieverstrekking en over de manier waarop de burger zelf informatie kan opvragen in het kader van de openbaarheid van bestuur.

Artikel 10

De lokale mandatarissen stellen informatie ter beschikking van de burger met betrekking tot de werking van de ombudsdiensten en van de diensten die instaan voor de behandeling van klachten over het optreden of het stilzitten van de overheid.

Artikel 11

Bepaalde informatie mag door de lokale mandatarissen niet worden verstrekt. Het betreft o.m.:

- de informatie waarop degene die er om verzoekt geen recht kan laten gelden;
- de informatie die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de openbaarheid van bestuur niet mag worden meegedeeld.

2. De lokale mandataris als VERTROUWENSPERSOON

Artikel 12

In het kader van hun publiek mandaat kunnen lokale mandatarissen de rol van vertrouwenspersoon vervullen. Zij nemen daarbij de nodige discretie in acht.

3. De lokale mandataris als DOORVERWIJZER

Artikel 13

De lokale mandatarissen verwijzen de vragensteller, waar mogelijk, naar de bevoegde administratieve dienst(en). Waar het gaat om de behandeling van klachten en/of conflicten, worden de belanghebbenden in eerste instantie doorverwezen naar de bevoegde klachten- of ombudsdienst.

4. De lokale mandataris als administratief begeleider

Artikel 14

De lokale mandatarissen kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met de betrokken instanties. Zij kunnen de burgers helpen om, via de daartoe geëigende kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen nopens de stand van zaken in een dossier, daarover nadere uitleg en toelichting te vragen en vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Artikel 15

Bij de administratieve begeleiding en ondersteuning van de burgers respecteren de lokale mandatarissen de onafhankelijkheid van de diensten en van de ambtenaren, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als redelijk moeten worden beschouwd voor de afhandeling van soortgelijke dossiers.

Artikel 16

De briefwisseling met de overheid, gevoerd in het kader van de administratieve begeleiding en ondersteuning, wordt uitsluitend op naam van de burger gesteld. Er wordt op geen enkele wijze melding gemaakt van de begeleidende en ondersteunende rol van de lokale mandataris.

IV. Tussenkomsten

1. Bespoedigingstussenkomsten

Artikel 17

Bespoedigingstussenkomsten zijn tussenkomsten via dewelke lokale mandatarissen een administratieve procedure proberen te bespoedigen in gevallen of in dossiers die zonder die tussenkomst een regelmatige afloop of resultaat zouden krijgen, maar dan na verloop van een langere verwerkings- of behandelingstermijn.

Dergelijke tussenkomsten, die een ongelijke behandeling van de betrokken burgers inhouden, zijn verboden.

Artikel 18

Worden niet beschouwd als bespoedigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- vragen naar de redenen en oorzaken van de langdurige of laattijdige behandeling van een dossier;
- het vestigen van de aandacht op of het meedelen, aan de behandelende ambtenaar of dienst, van bijzondere gegevens en relevante informatie die een versnelde behandeling van het dossier, gelet op de hoogdringendheid ervan, objectief rechtvaardigen;
- vragen om toelichting bij de toepasselijke regelgeving;
- vragen met betrekking tot de aan een genomen beslissing ten grondslag liggende elementen en motieven.

2. Begunstigingstussenkomsten

Artikel 19

Begunstigingstussenkomsten zijn tussenkomsten waarbij de lokale mandataris zijn voorspraak aanwendt teneinde de afloop of het resultaat van een zaak of van een dossier te beïnvloeden in de door de belanghebbende burger gewenste zin.

Dergelijke tussenkomsten zijn verboden.

Artikel 20

Tussenkomen bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het verhogen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie, zijn verboden.

Lokale mandatarissen die om steun gevraagd worden door of voor kandidaten die een functie, aanstelling of bevordering ambiëren, delen betrokkene mee dat de aanstelling, de benoeming of de bevordering gebeurt op basis van de geldende normen en procedures. Zij verwijzen de belanghebbende naar de bevoegde dienst of instantie.

Artikel 21

Lokale mandatarissen mogen occasioneel en op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector. Ze mogen geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers.

Artikel 22

Worden niet beschouwd als begunstigingstussenkomen en zijn derhalve toegestaan:

- het inwinnen en verstrekken van informatie en inlichtingen omtrent de modaliteiten, voorwaarden en organisatie van selectieprocedures, examens, geschiktheids- en bekwaamheidstests en de procedures inzake benoemingen, aanstellingen en bevorderingen;
- het uitoefenen van toezicht op het correcte verloop en de objectiviteit van de in het vorig lid bedoelde procedures, examens en tests, zonder zich in het verloop ervan te mengen of er in te interveniëren met het oog op de beïnvloeding van het resultaat en/of van de beoordeling;
- het informeren van belangstellenden met betrekking tot werkaanbiedingen en vacatures in de particuliere en in de overheidssector.

V. Opname van tussenkomen in het administratief dossier

Artikel 23

De burgemeester, het college van burgemeester en schepenen, de O.C.M.W.-Voorzitter en het Vast Bureau nemen de nodige maatregelen opdat de dossierbehandelende ambtenaren alle tussenkomen, welke ook de aard van de tussenkomst of de hoedanigheid van de interveniënt zij, opnemen in het desbetreffende administratieve dossier.

De behandelende ambtenaar deelt de interveniënt mee dat de tussenkomst bij het dossier zal worden gevoegd.

Artikel 24

Worden niet beschouwd als tussenkomen die in het administratief dossier dienen te worden opgenomen :

- louter informatieve vragen van algemene of technische aard;
- vragen en/of tussenkomen van uitvoerende mandatarissen in het kader van hun functionele en hiërarchische relaties ten aanzien van de behandelende ambtena(a)r(en) of diensten.

VI. Onrechtmatige en onwettige voordelen

Artikel 25

Iedere bevoordeling of poging tot bevoordeling, waarbij een burger door toedoen, bemiddeling of voorspraak van een lokale mandataris een resultaat poogt te bereiken dat onrechtmatig of onwettig is, is verboden.

Artikel 26

Tussenkomen van lokale mandatarissen met de bedoeling de toewijzing en/of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de lokale overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

VII. Schijndienstbetoon en ongevraagd dienstbetoon

Artikel 27

Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide gekomen zijn, zijn verboden. Wanneer een burger daar niet om heeft gevraagd, zal de lokale mandataris hem niet aanschrijven of contacteren teneinde hem, in plaats van of naast de officiële kennisgeving, in kennis te stellen van de beslissing die betreffende het dossier genomen werd.

Artikel 28

Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen wel degelijk daadwerkelijk optreden teneinde een gunstige afloop van een dossier te bewerkstelligen, maar zonder dat de betrokken burger daarom heeft gevraagd, zijn verboden.

VIII. Bekendmaking van de dienstverlening

Artikel 29

Het is de lokale mandatarissen verboden publiciteit te maken voor dienstverlenende activiteiten. Ze kunnen bekendheid geven aan hun bereikbaarheid voor de bevolking. Die informatieverstrekking wordt beperkt tot het bekendmaken van een of meer contactadressen, naam en mandaat van de lokale mandataris, spreekuren, telefoon- en faxnummer en e-mailadres. Eventueel kan een foto van bescheiden afmetingen worden gepubliceerd.

Het eerste lid is niet van toepassing op bladen van politieke partijen of op eigen politieke publicaties.

Artikel 30

De lokale mandatarissen maken in hun verkiezingspropaganda en -mailings, die individueel geadresseerd zijn, geen melding van diensten die zij desgevallend voor de betrokkenen hebben verricht.

IX. Bedrijfsbezoeken

Artikel 31

Volgende richtlijnen gelden bij bedrijfsbezoeken, op uitnodiging van de betrokken bedrijven, en dit met het oog op mogelijke overeenkomsten, met het Stadsbestuur of het O.C.M.W., inzake werken, leveringen en diensten :

1. lokale mandatarissen brengen enkel bezoeken aan bedrijven of realisaties vanuit :
 - ofwel de specifieke bevoegdheid van een uitvoerend ambt in het college van burgemeester en schepenen, als O.C.M.W.-voorzitter of in een gemeentelijk organisme; in dit geval wordt het bezoek voorafgaandelijk ter goedkeuring voorgelegd aan het betrokken uitvoerend orgaan waaruit de bevoegdheid wordt geput;
 - ofwel vanuit de werking van een algemene commissie, die voorafgaandelijk over het bezoek beraadslaagt en beslist;

in beide gevallen moeten de bezoeken in de eerste plaats tot doel hebben een evaluatie te maken van projecten die door andere lokale besturen werden gerealiseerd;

2. in perioden voorafgaand aan de gunning van werken, leveringen en diensten zijn bezoeken aan de betrokken belanghebbende bedrijven verboden; dit geldt ook ten

aanzien van bedrijven die het voorwerp uitmaken van vergunningen of adviezen, af te leveren resp. te formuleren door het stadsbestuur of het O.C.M.W., onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de opdrachten van de ambtenaren, belast met het voorafgaand onderzoek in het kader van de vergunnings- of adviesprocedures;

3. het is de lokale mandatarissen in het kader van hun mandaat verboden deel te nemen aan door bedrijven gefinancierde reizen of verblijven, welke ook de doelstellingen of oogmerken van de reis of van het verblijf in kwestie zijn;
4. van ieder bedrijfsbezoek dient een beknopt verslag te worden opgesteld dat binnen de in het Reglement van Orde van de Gemeenteraad bepaalde termijnen moet worden voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen en aan de gemeenteraad;
5. het is de lokale mandatarissen verboden dure geschenken te aanvaarden; giften en geschenken van geringe of symbolische waarde mogen aanvaard worden, maar moeten vermeld worden in het in het vorig lid bedoelde bedrijfsbezoeksverslag.

Artikel 32

De bepalingen van artikel 31, met uitzondering van de nummers 2 en 5, zijn niet van toepassing op reizen en bedrijfsbezoeken die lokale mandatarissen doen uit hoofde van hun ambt met het oog op de economische, sociale en/of culturele promotie van de Stad.

X. Naleving, controle en sanctionering

(hoofdstuk X, vervangen bij art. 1 1° gemeenteraadsbeslissing dd. 24 april 2006.)

Artikel 33

De lokale mandatarissen verbinden zich ertoe onderhavige deontologische code na te leven.

Artikel 34

Er wordt een gemengde deontologische commissie opgericht, samengesteld uit een beperkt aantal leden aangeduid door de gemeenteraad en door de Raad van het O.C.M.W. De precieze modaliteiten betreffende de samenstelling en de werking van de deontologische commissie vormen het voorwerp van overleg tussen beide instanties, met dien verstande dat beide raden proportioneel moeten vertegenwoordigd zijn en dat alle fracties deel dienen uit te maken van de commissie. De deontologische commissie kiest in haar schoot een voorzitter.

De deontologische commissie oordeelt over meldingen en klachten over inbreuken op de deontologische code. Zij kan tevens advies uitbrengen met betrekking tot de bepalingen van deze code.

De deontologische commissie vergadert met gesloten deuren tenzij de betrokken lokale mandataris de openbaarheid van de commissievergadering vraagt.

Eenieder die geconfronteerd wordt met een interventie van een lokale mandataris of van een in artikel 2 bedoelde medewerker of derde, die kennelijk strijdig is met onderhavige deontologische code, maakt hiervan melding bij de stadssecretaris, resp. de O.C.M.W.-secretaris, en dit binnen de dertig dagen volgend op de interventie.

Een kopie van de melding wordt onverwijld ter kennis gebracht van de betrokken mandataris. Anonieme klachten of meldingen zijn onontvankelijk.

De stadssecretaris, resp. de O.C.M.W.-secretaris, legt de in vorig lid bedoelde meldingen voor aan de deontologische commissie binnen de dertig dagen na ontvangst.

De deontologische commissie onderzoekt de gegrondheid van de melding. Daarbij moet het recht van verdediging van de betrokken mandataris en de in art. 2 bedoelde medewerker of derde worden gevrijwaard.

De deontologische commissie doet uitspraak binnen de dertig dagen nadat de melding geagendeerd werd op de commissieagenda.

Alle in dit artikel bepaalde termijnen worden opgeschort tijdens de maanden juli en augustus.

Stelt de deontologische commissie bij tweederde meerderheid van haar leden een inbreuk op de deontologische code vast, wordt een publieke afkeuring van de handelwijze van de betrokken mandataris uitgesproken.

De uitspraak wordt meegedeeld aan de gemeenteraad, resp. O.C.M.W.-Raad, en opgenomen in de notulen.

- lid 2, ingevoegd bij art. 1, 2° gemeenteraadsbeslissing dd. 24 april 2006
- lid 4, gewijzigd bij art. 1, gemeenteraadsbeslissing dd. 25 september 2006
- lid 5, vervangen bij art. 1, 3° gemeenteraadsbeslissing dd. 24 april 2006
- lid 6, opgeheven bij art. 1, 4° gemeenteraadsbeslissing dd. 24 april 2006
- lid 9, vervangen bij art. 1, 5° gemeenteraadsbeslissing dd. 24 april 2006

Artikel 35

Opgeheven bij art. 1, 5° gemeenteraadsbeslissing dd. 24 april 2006